

348

U S T A W A

z dnia 20 lipca 1950 r.

o zmianie przepisów postępowania karnego.

Art. 1. W kodeksie postępowania karnego wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 3 otrzymuje brzmienie:

„Art. 3. Nie wszczynają się postępowania, a wszczęte umarzają się, w razie:

- a) braku znamion przestępstwa w czynie, zarzucanym oskarżonemu;
- b) śmierci oskarżonego lub
- c) innej okoliczności wyłączającej „ściganie.“,

2) art. 4 uchyla się,

3) art. 5, 6 i 8 § 1 otrzymują brzmienie:

„Art. 5. W razie nieujęcia oskarżonego lub jego dłuższej nieobecności w kraju, choroby psychicznej albo innej ciężkiej choroby uniemożliwiającej prowadzenie sprawy, postępowanie zawieszają się na okres trwania przeszkody. W miarę potrzeby należy zebrać i zabezpieczyć dowody.

Art. 6. § 1. O wszczęciu jak również o ukończeniu postępowania przeciwko osobom, podlegającym publicznej władzy dyscyplinarnej, a także przeciwko uczniom i słuchaczom szkół i zakładów naukowych, zawiadamia się właściwą władzę.

* **§ 2.** Przepis § 1 stosuje się również do wszystkich osób, zatrudnionych w państwowych władzach, urządach, instytucjach i przedsiębiorstwach, w organizacjach i przedsiębiorstwach spółdzielczych oraz organizacjach społecznych.

Art. 8. § 1. Władze państwowe, cywilne i wojskowe jako też przedsiębiorstwa państwowe i spółdzielcze oraz organizacje społeczne obowiązane są do udzielania pomocy sądom i prokuraturze.“,

4) art. 16, 17 i 18 uchyla się,

5) art. 19 i 20 otrzymują brzmienie:

„Art. 19. Sąd powiatowy orzeka we wszystkich sprawach w pierwszej instancji, jeżeli nie są one przepisem szczególnym przekazane innemu sądowi.

Art. 20. Sąd powiatowy orzeka w składzie jednego sędziego i dwóch ławników, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej.“,

6) art. 21 uchyla się,

7) art. 22, 23, 24, 26, 38, 41 i 43 otrzymują brzmienie:

„Art. 22. § 1. Sąd wojewódzki rozpoznaje w pierwszej instancji sprawy:

- 1) o przestępstwa umyślne, określone w rozdziałach XVII — XIX i XXXIII oraz w art. 125 i 163—167 kodeksu karnego;
- 2) o przestępstwa, określone w rozdziale II oraz w art. 39 i 41 dekretu z dnia 13 czerwca 1946 r. o przestępstwach szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy Państwa;
- 3) o zbrodnie, określone w dekrecie z dnia 31 sierpnia 1944 r. o wymiarze kary dla faszystowsko-hitlerowskich zbrodniarzy winnych za-

bójstw i znęcania się nad ludnością cywilną i jeńcami oraz dla zdrajców Narodu Polskiego;

4) o zbrodnie, określone w dekrecie z dnia 22 stycznia 1946 r. o odpowiedzialności za klęskę wrześniową i faszycyzację życia państwowego;

5) a) o przestępstwa na szkodę Skarbu Państwa, instytucji prawa publicznego lub spółdzielni oraz na szkodę przedsiębiorstw, stanowiących własność bądź pozostających pod zarządem Państwa, instytucji prawa publicznego lub spółdzielni oraz

b) o inne przestępstwa — jeżeli interesy gospodarcze Polski Ludowej zostały narażone na znaczną szkodę;

6) o inne przestępstwa, jeżeli prokurator ze względu na szczególne okoliczności sprawy wniosie akt oskarżenia do sądu wojewódzkiego;

7) o przestępstwa, które z mocy przepisu szczególnego należą do właściwości sądu wojewódzkiego.

§ 2. Sąd wojewódzki może jednak na wniosek prokuratora przekazać do rozpoznania sądowi powiatowemu sprawę o przestępstwo, wymienione w § 1, jeżeli uzna to za wskazane ze względu na okoliczności sprawy.

§ 3. Sąd wojewódzki rozpoznaje środki odwoławcze od orzeczeń sądów powiatowych oraz orzeka w innych wypadkach, przewidzianych w ustawie.

Art. 23. § 1. Sąd wojewódzki orzeka w składzie jednego sędziego i dwóch ławników, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej.

§ 2. Sąd wojewódzki rozpoznaje środki odwoławcze w składzie trzech sędziów.

Art. 24. § 1. Sąd Najwyższy rozpoznaje środki odwoławcze od orzeczeń sądów wojewódzkich, wydanych w pierwszej instancji, oraz orzeka w innych wypadkach, przewidzianych w ustawie.

§ 2. Sąd Najwyższy orzeka w składzie trzech sędziów, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej.

Art. 26. § 1. Jeżeli w chwili wszczęcia postępowania nie można ustalić miejsca popełnienia przestępstwa, właściwy jest sąd, w którego okręgu:

a) przestępstwo wyszło na jaw;

b) ujęto osobę podejrzaną;

c) osoba podejrzana mieszka —

zależnie od tego, w którym z tych sądów najpierw wszczęto postępowanie.

§ 2. Jeżeli zachodzą trudności w przeprowadzeniu postępowania przed sądem miejsca popełnienia przestępstwa, właściwy jest sąd, w którego okręgu osoba podejrzana przebywa.

§ 3. Przepis § 1 ma odpowiednie zastosowanie, jeżeli przestępstwo, podlegające orzecznictwu sądów polskich, popełniono za granicą.

Art. 38. Sąd Najwyższy może na wniosek prokuratora lub z inicjatywy sądu właściwego przekazać

sprawę innemu sądowi równorzędnemu, jeżeli ze względu na zabezpieczenie prawidłowego wymiaru sprawiedliwości zachodzi potrzeba wyjęcia sprawy spod rozpoznania sądu miejscowo dla niej właściwego.

Art. 41. O wyłączeniu sędziego rozstrzyga sąd, przed którym sprawa się toczy.

Art. 43. Wniosek strony o wyłączenie w myśl art. 42 należy zgłosić najpóźniej do chwili rozpoczęcia przewodu sądowego. Późniejsze zgłoszenie wniosku jest bezskuteczne.

8) w art. 45 skreśla się § 3,

9) art. 47 § 3 oraz art. 48, 53 i 54 otrzymują brzmienie:

„Art. 47. § 3. Postanowienia poza rozprawą zapadają po wysłuchaniu ustnego lub odczytaniu pisemnego wniosku prokuratora. Niezłożenie wniosku przed posiedzeniem nie wstrzymuje postępowania w sprawie.

Art. 48. Jeżeli zachodzi potrzeba sprawdzenia okoliczności faktycznych w celu wydania postanowienia na posiedzeniu niejawnym, sąd może delegować sędziego tegoż sądu albo zwrócić się do miejscowo właściwego sądu powiatowego o wyznaczenie sędziego do przeprowadzenia odpowiednich czynności; od świadka lub biegłego można odebrać przyrzeczenie.

Art. 53. § 1. Oskarżyciel publiczny jest obowiązany wnosić oskarżenie w sprawach o przestępstwa ścigane z urzędu.

§ 2. Udział prokuratora na rozprawie w sądzie wojewódzkim jako pierwszej instancji jest obowiązkowy.

Art. 54. § 1. Prokurator może umorzyć śledztwo, jeżeli wniesienie oskarżenia do sądu byłoby niecelowe ze względu na znikome niebezpieczeństwo społeczne czynu.

§ 2. Po wniesieniu aktu oskarżenia postępowanie może być przez sąd umorzone na wniosek prokuratora z przyczyny, wskazanej w § 1.

10) art. 57 i 66 uchyla się,

11) art. 72 §§ 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„Art. 72. § 1. W sprawie z oskarżenia prywatnego prokurator może objąć oskarżenie, jeżeli uzna, że tego wymaga interes publiczny.

§ 2. Postępowanie toczy się wówczas z urzędu, lecz oskarżyciel prywatny zachowuje prawo popierania oskarżenia.

12) w art. 76 § 1 wyraz: „w ustawie“ zastępuje się wyrazem: „w kodeksie“,

13) art. 85 otrzymuje brzmienie:

„Art. 85. obrońcą w sprawach karnych może być tylko osoba, uprawniona do występowania przed sądem na podstawie przepisów prawa o ustroju adwokatury.

14) art. 86, 90 § 2, 92 § 1, 112, 113 i 114 otrzymują brzmienie:

„Art. 86. § 1. Przed wszystkimi sądami oskarżony musi mieć obrońcę, jeżeli:

a) nie ukończył lat siedemnastu;

b) jest głuchy lub niemy;

c) zachodzi uzasadniona wątpliwość co do jego poczytalności.

§ 2. Ponadto każdy oskarżony musi mieć obrońcę w postępowaniu przed sądem wojewódzkim jako pierwszą instancją.

Art. 90. § 2. Gdyby powierzenie obrony z urzędu adwokatowi natrafiało na szczególne trudności, do obrony z urzędu wyznaczyć można każdego nieposzlakowanego obywatela.

Art. 92. § 1. Pełnomocnikiem oskarżyciela prywatnego lub powoda cywilnego może być osoba, wymieniona w art. 85.

Art. 112. § 1. W razie nieusprawiedliwionego niestawiennictwa świadka sąd lub prokurator nakłada na świadka grzywnę do 25.000 złotych; ponadto w razie odroczenia rozprawy sąd nakłada na świadka obowiązek zwrotu kosztów, wywołanych odroczeniem rozprawy, z powodu jego niestawiennictwa. Grzywnę, w razie niemożności jej ściągnięcia, zamienia się na areszt do dwóch tygodni.

§ 2. Ponadto sąd lub prokurator, w razie potrzeby, zarządza przymusowe sprowadzenie świadka.

§ 3. Sąd lub prokurator zwalnia świadka od nałożonych środków przymusu i zwrotu kosztów, jeżeli świadek w ciągu dwóch tygodni od zawiadomienia go udowodnił, że niestawiennictwo jego było usprawiedliwione.

Art. 113. § 1. Skutki, wymienione w art. 112, mają również zastosowanie w razie nieusprawiedliwionej odmowy złożenia zeznań lub przyrzeczenia, przy czym, w razie ponownej odmowy, sąd lub prokurator może nałożyć na świadka ponownie grzywnę do pięćdziesięciu tysięcy złotych z zamianą, w razie niemożności ściągnięcia, na areszt do jednego miesiąca.

§ 2. Niezależnie od powyższych środków sąd lub prokurator może nakazać niezwłoczne aresztowanie świadka, odmawiającego zeznań lub przyrzeczenia, na czas nie przekraczający jednego miesiąca. Areszt uchyla się, jeżeli świadek złoży zeznania, względnie przyrzeczenie lub jeżeli sprawę w danej instancji ukończono.

Art. 114. § 1. Jeżeli czynu, określonego w art. 112 i 113, dopuścił się żołnierz w czynnej służbie wojskowej, sąd zwraca się do przełożonej władzy wojskowej, która stosuje środki, przewidziane w przepisach wojskowych.

§ 2. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio do pracowników i funkcjonariuszy służby bezpieczeństwa publicznego.

15) art. 116 uchyla się,

16) art. 117, 134 § 2, 139, 145 i 148 § 2 otrzymują brzmienie:

„Art. 117. Na postanowienia odmowne, wydane w myśl art. 112 § 3, oraz na postanowienia wydane w myśl art. 113 i 115, służy zażalenie.

Art. 134. § 2. W sprawach o podrabianie pieniędzy obcych sąd lub prowadzący śledztwo w razie potrzeby zasięga za pośrednictwem Ministra Sprawiedliwości lub Generalnego Prokuratora Rzeczypospolitej opinii właściwego urzędu lub zakładu zagranicznego.

Art. 139. W porze nocnej wolno dokonywać rewizji domowej tylko w wypadkach niecierpiących zwłoki.

Art. 145. § 1. Jeżeli rewizji dokonywa Milicja Obywatelska, powinna okazać osobie, u której rewizja ma się odbyć, polecenie prokuratora, a po wniesieniu aktu oskarżenia — polecenie sądu.

§ 2. W wypadkach niecierpiących zwłoki, jeżeli polecenie nie mogło być wydane przed rewizją, należy okazać nakaz kierownika właściwej jednostki milicyjnej lub legitymację służbową, a następnie zwrócić się do prokuratora o zatwierdzenie rewizji; na żądanie osoby, u której przeprowadzono rewizję, należy doręczyć jej postanowienie o zatwierdzeniu rewizji w ciągu siedmiu dni od zgłoszenia żądania.

Art. 148. § 2. Jeżeli przedmioty odebrała Milicja Obywatelska, należy o zatwierdzenie odebrania zwrócić się niezwłocznie do prokuratora, a po wniesieniu aktu oskarżenia — do sądu.“

17) w art. 149 dodaje się § 7 w brzmieniu:

„Art. 149. § 7. Przepis art. 114 stosuje się odpowiednio.“

18) art. 155 § 2, 160, 161, 163, 166 §§ 2 i 3, 181 § 1, 197 §§ 2 i 3, 206 § 2, 210, 226, 236 § 1 i 237 § 2 otrzymują brzmienie:

„Art. 155. § 2. Przedmioty, ulegające szybkiemu zepsuciu lub zniszczeniu, sprzedaje się z przetargu publicznego przez Milicję albo bez przetargu przez placówki handlu uspołecznionego, a uzyskane pieniądze składa się do sądu.

Art. 160. § 1. Tymczasowe aresztowanie stosuje się:

- w sprawach określonych w art. 22 § 1 pkt 1), 3), 4) i 5),
- w razie wydania w pierwszej instancji wyroku skazującego na karę pozbawienia wolności powyżej dwóch lat albo w razie skazania recydywisty.

§ 2. Sąd lub prokurator może w wypadkach, określonych w § 1, odstąpić od stosowania tymczasowego aresztowania jedynie wówczas, gdy ze względu na szczególne okoliczności sprawy, zastosowanie tymczasowego aresztowania uzna za niewskazane.

§ 3. W innych wypadkach tymczasowe aresztowanie może nastąpić, jeżeli:

- zachodzi uzasadniona obawa, że oskarżony będzie się ukrywał, nakłaniał do fałszywych zeznań albo w inny bezprawny sposób będzie się starał utrudnić postępowanie karne;
- gdy oskarżony nie ma w kraju stałego miejsca zamieszkania, określonego źródła utrzymania lub gdy nie można ustalić jego tożsamości, albo
- gdy oskarżony jest recydywistą.

Art. 161. § 1. Schwytanego na gorącym uczynku lub bezpośrednio po tym w czasie pościgu każdy ma prawo zatrzymać nawet bez postanowienia prokuratora, jeżeli zachodzi obawa ucieczki schwytanego lub jeżeli nie można ustalić jego tożsamości.

§ 2. Schwytanego należy natychmiast oddać w ręce Milicji Obywatelskiej, organów bezpieczeństwa publicznego lub prokuratora.

Art. 163. Zebrane przeciwko zatrzymanemu poślaki należy natychmiast przedstawić prokuratorowi, który bądź zarządza aresztowanie podejrzanego, bądź wypuszcza go na wolność.

Art. 166. § 2. Prokurator wojewódzki może przedłużyć areszt do sześciu miesięcy.

§ 3. Generalny Prokurator może udzielić dalszego przedłużenia aresztu na czas oznaczony, jeżeli ze

względem na szczególne okoliczności sprawy śledztwa nie można było ukończyć w terminie wskazanym w § 2.

Art. 181. § 1. Uznając potrzebę zastosowania środka zapobiegawczego, sąd lub prokurator może zakazać oskarżonemu wydalenie się ze stałego miejsca zamieszkania albo oddać go pod dozór Milicji Obywatelskiej, przewodniczącego prezydium gminnej rady narodowej lub sołtysa albo pod dozór innej władzy, która tego się podejmie, jeżeli środki te są w danym wypadku wystarczające.

Art. 197. § 2. Jeżeli się nikt nie znajdzie, kto by pismo chciał przyjąć, zostawia się je bądź w prezydium gminnej rady narodowej, bądź w urzędzie pocztowym.

§ 3. W razie doręczenia pisma sąsiadowi lub dozorczy domu albo pozostawienia go w prezydium gminnej rady narodowej lub w urzędzie pocztowym, przybija się na drzwiach adresata zawiadomienie, komu pismo doręczono.

Art. 206. § 2. Uwierzytelnione odpisy z akt sprawy można otrzymywać w razie uzasadnionej potrzeby tylko za zezwoleniem przewodniczącego lub sądu, po ukończeniu zaś postępowania — także za zezwoleniem prezesa sądu.

Art. 210. Przesłanie akt innym władzom, prócz sądowych i prokuratorskich, zależy od uznania sądu. Po ukończeniu postępowania przesłanie akt może zarządzić także prezes sądu.

Art. 226. Protokół sporządza się również, jeżeli strona w sądzie powiatowym zgłasza ustnie wniosek o przywrócenie terminu lub o przeprowadzenie dowodów.

Art. 236. § 1. Każdy ma prawo, dowiedziawszy się o popełnieniu przestępstwa, ściganego z urzędu, zawiadomić o tym prokuratora, organy bezpieczeństwa publicznego, Milicję Obywatelską, przewodniczącego prezydium gminnej rady narodowej lub sołtysa.

Art. 237. § 2. Jeżeli o przestępstwie, ściganym z urzędu, dowie się przewodniczący prezydium gminnej rady narodowej lub sołtys — zawiadomi natychmiast Milicję Obywatelską, a do czasu jej przybycia przedsięwzię wszystko, co potrzeba, aby zabezpieczyć ślady i dowody.“

19) w art. 238 skreśla się §§ 2 i 3 oraz oznaczenie § 1,

20) dotychczasowa treść art. 240 staje się § 1, a jako

§ 2 wprowadza się przepis w brzmieniu:

„Art. 240. § 2. Przepis art. 114 stosuje się odpowiednio.“

21) art. 243 uchyla się,

22) art. 244 § 1 otrzymuje brzmienie:

„Art. 244. § 1. W razie umorzenia śledztwa prokurator zarządza co potrzeba w przedmiocie dowodów rzeczowych.“

23) po art. 244 wprowadza się nowy art. 244¹ w brzmieniu:

„Art. 244¹. W razie zawieszenia postępowania z powodu uchylania się oskarżonego od wymiaru sprawiedliwości sąd na wniosek prokuratora orzeka przepadek dowodów rzeczowych, jeżeli osoba trzecia w ciągu jednego roku od daty zawieszenia postępowania nie zgłosi roszczeń do zajętych przedmiotów.“

24) art. 247 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. W sprawach z oskarżenia prywatnego prokurator po uzyskaniu zawiadomienia o popełnieniu

przestępstwa — sąd zaś po wniesieniu aktu oskarżenia — mogą zarządzić, aby Milicja Obywatelska przeprowadziła śledztwo.“,

25) art. 249 uchyla się,

26) art. 251 otrzymuje brzmienie:

„Art. 251. Śledztwo mogą prowadzić również organy bezpieczeństwa publicznego, jeżeli nie zostało ono wszczęte przez prokuratora. Oficerom śledczym bezpieczeństwa publicznego służą wówczas wszelkie uprawnienia, przewidziane w przepisach niniejszego kodeksu dla organów prowadzących śledztwo z następującymi ograniczeniami:

- 1) o wszczęciu śledztwa zawiadamia się prokuratora;
  - 2) prokurator sprawuje nadzór nad śledztwem;
  - 3) oficerowie śledczy bezpieczeństwa publicznego nie mają prawa wydawać postanowień o zastosowaniu środków zapobiegania uchylaniu się od sądu, o przedłużeniu aresztu, przypadku kaucji lub ściągnięciu sumy poręczenia oraz o wymierzeniu grzywny niestawiającym świadkom lub biegłym;
  - 4) postanowienia oficerów śledczych bezpieczeństwa publicznego o umorzeniu śledztwa oraz o uchyleniu lub złagodzeniu środka zapobiegającego uchylaniu się od sądu wymagają zatwierdzenia przez prokuratora;
  - 5) akty oskarżenia, sporządzone przez oficerów śledczych bezpieczeństwa publicznego, przedstawia się do zatwierdzenia prokuratorowi, który wnosi je do sądu lub sporządza sam akty oskarżenia.“,
- 27) po art. 251 wprowadza się przepis art. 251¹ w brzmieniu:

„Art. 251¹. Referendarzom śledczym i asesorum prokuratury służą uprawnienia, przewidziane w przepisach niniejszego kodeksu dla organów prowadzących śledztwo z tym, że referendarze śledczy i asesory prokuratury nie mają prawa wydawania postanowień o zastosowaniu tymczasowego aresztu, o przedłużeniu aresztu, przypadku kaucji lub ściągnięciu sumy poręczenia.“,

28) w art. 252 skreśla się § 2 i oznaczenie „§ 1“,

29) art. 256 uchyla się,

30) tytuł działu I w księdze VII skreśla się,

31) art. 260 § 1, 316 § 1, 339¹ i 346 otrzymują brzmienie:

„Art. 260. § 1. Prezes, nie zarządzając doręczenia odpisu aktu oskarżenia, wnosi sprawę na posiedzenie niejawnie, jeżeli zachodzi jeden z następujących wypadków:

- a) istnienie okoliczności, uzasadniających umorzenie postępowania w myśl art. 3;
- b) złożenie aktu oskarżenia przez nieuprawnionego oskarżyciela;
- c) niewłaściwość sądu;
- d) konieczność uzupełnienia śledztwa lub wydania innego zarządzenia, przekraczającego władzę prezesa.

Art. 316. § 1. Jeżeli świadek, który nie może się stawić lub którego stawiennictwo jest utrudnione z powodów, wymienionych w art. 308, nie złożył już poprzednio w śledztwie lub na rozprawie zeznania co do okoliczności, której stwierdzenie sąd uzna za niezgodne, sąd przerywa lub odracza sprawę i poleca przesłuchanie świadka jednemu ze swoich sędziów lub sądowi powiatowemu, w którego okręgu świadek przebywa.

Art. 339¹. Zasadzając powództwo cywilne sąd nie jest związany zakresem roszczeń zgłoszonych przez powoda cywilnego.

Art. 346. § 1. Sąd wojewódzki sporządza wyrok z uzasadnieniem na piśmie w każdej sprawie bezzwłocznie po ogłoszeniu wyroku.

§ 2. Sąd powiatowy sporządza wyrok z uzasadnieniem na piśmie wtedy tylko, gdy strona w terminie zapowiedziała odwołanie się od wyroku.

§ 3. Odpis wyroku z uzasadnieniem sporządzić należy w ciągu tygodnia od daty zapowiedzenia i doręczyć stronie, która zgłosiła zapowiedzenie.

§ 4. Jeżeli strona miała obrońcę lub jeżeli sąd na żądanie oskarżonego wyznaczył obrońcę z urzędu, odpis wyroku doręcza się obrońcy.“,

32) w księdze VII uchyla się rozdział VII: Postępowanie przed sądem jednoosobowym (art. 349—352); dotychczasowy rozdział VIII staje się rozdziałem VII, a dotychczasowy rozdział IX staje się rozdziałem VIII,

33) art. 353 i art. 359 § 3 otrzymują brzmienie:

„Art. 353. O zastosowaniu środków zabezpieczających orzeka sąd właściwy do rozpoznawania danej sprawy.

Art. 359. § 3. Wyrokiem zaocznym nie można orzec umieszczenia w domu pracy przymusowej, w zakładzie dla niepoprawnych oraz nie można zastosować środków poprawczych lub wychowawczych.“,

34) dział II księgi VII: Postępowanie przed sądem grodzkim (art. 365—371) uchyla się,

35) art. 373 otrzymuje brzmienie:

„Art. 373. § 1. Zażalenia na czynności prokuratora, referendarza śledczego i asesora prokuratury, dokonane w śledztwie, rozstrzyga prokurator bezpośrednio przełożony.

§ 2. Jeżeli śledztwo prowadzą inne organy niż prokuratorskie, zażalenie rozstrzyga prokurator sprawujący nadzór nad śledztwem.

§ 3. W razie uchylenia postanowienia prokuratora o odmowie ścigania lub umorzeniu śledztwa prokurator rozstrzygający zażalenie poleca sporządzenie aktu oskarżenia, określając przy tym czyn zarzucany oskarżonemu, bądź nakazuje uzupełnienie śledztwa w określonym kierunku.“,

36) art. 374 uchyla się,

37) art. 380 i 383 § 2 otrzymują brzmienie:

„Art. 380. Strony mogą zakładać rewizję od wyroków, wydanych w pierwszej instancji.

Art. 383. § 2. W razie śmierci oskarżyciela prywatnego przed upływem terminu do zapowiedzenia rewizji albo też po jej zapowiedzeniu, lecz przed upływem terminu do jej wyvodu — małżonkowi zmarłego, dzieciom i wnukom w terminie zawitym jednego miesiąca od dnia śmierci służy prawo zgłoszenia, iż wstępują w prawa strony. Osoby te mogą ponowić zapowiedzenie i żądać doręczenia sobie wyroku z uzasadnieniem, w celu wniesienia wyvodu rewizji, chociażby zmarłemu wyrok taki już doręczono.“,

38) w art. 385 § 1 dodaje się na końcu wyrazy: „chyba że oskarżyciel publiczny nie brał udziału w rozprawie“,

39) art. 387 § 2, 393 § 2, 397, 398, 400 §§ 2 i 3, 401

§ 2, 402, 410 § 1, 414, 416 § 1, 417, 420 § 2, 424 i 425 otrzymują brzmienie:

„Art. 387. § 2. Wywód rewizji od wyroku sądu wojewódzkiego, jeżeli nie pochodzi od prokuratora, powinien być sporządzony przez obrońcę, wymienionego w art. 85.

Art. 393. § 2. Wywód rewizji wniesiony przez samego oskarżonego lub przez osoby, wymienione w art. 382, podlega rozpoznaniu w granicach, określonych w art. 391, choćby nie czynił zadość przepisowi § 1.

Art. 397. Sąd rewizyjny na posiedzeniu niejawnym uznaje wyrok za nieważny i przekazuje sprawę komu należy, jeżeli:

- a) wyrok zapadł z obrażą art. 12 lub 13;
- b) w składzie sądu uczestniczyła osoba, nie uprawniona do wydawania wyroków albo jeżeli orzekł sędzia, który z mocy art. 39 uległ wyłączeniu;
- c) zachodzi inna przyczyna nieważności z mocy samego prawa.

Art. 398. § 1. Sąd rewizyjny na posiedzeniu niejawnym uchyla wyrok niezależnie od zarzutów podniesionych w rewizji, jeżeli:

- a) sprawę rozpoznano bez skargi lub bez wniosku pokrzywdzonego, w wypadkach, gdy ustawa takiego wniosku wymaga albo zachodzą przyczyny, powodujące umorzenie postępowania w myśl art. 3;
- b) sąd był nienależycie obsadzony lub którykolwiek z jego członków nie był obecny na całej rozprawie;
- c) rozprawa odbyła się w nieobecności oskarżonego, chociaż obecność jego była obowiązkowa;
- d) oskarżony nie miał obrońcy w wypadkach, wskazanych w art. 86;
- e) wyrok nie zawiera ustalenia czynu, popełnionego przez oskarżonego.

§ 2. Uchylając wyrok z powodów, wskazanych w § 1, sąd rewizyjny wyrokiem umarza postępowanie lub przekazuje sprawę sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Art. 400. § 2. W Sądzie Najwyższym oskarżonego aresztowanego nie sprowadza się na rozprawę, sąd wojewódzki zaś może zarządzić sprowadzenie go na rozprawę rewizyjną, jeżeli uzna to za celowe.

§ 3. Niestawiennictwo stron nie tamuje rozpoznania sprawy, jednak obecność prokuratora na rozprawie przed Sądem Najwyższym jest konieczna.

Art. 401. § 2. Strony mogą składać wyjaśnienia, oświadczenia i wnioski osobiście lub przez swoich obrońców i pełnomocników — ustnie lub na piśmie; przed Sądem Najwyższym mogą być obrońcami lub pełnomocnikami tylko osoby, wymienione w art. 85. Przewodniczący udziela głosu stronom, przy czym pierwszy głos służy stronie, która założyła rewizję.

Art. 402. W postępowaniu rewizyjnym stosuje się odpowiednio przepisy art. 273, 274, 276, 277, 279 — 294, 325, 327 — 344, 348, 353 i 354 §§ 1 i 2, a w postępowaniu rewizyjnym przed sądem wojewódzkim stosuje się również przepisy art. 304, 306 — 313 i 315 — 321, jeżeli uzupełnia się przewód sądowy pierwszej instancji.

Art. 410. § 1. Jeżeli przy rozpoznawaniu rewizji wyniknie kwestia, wymagająca zasadniczej wykładni ustawy, wówczas sąd rewizyjny może odroczyć wydanie orzeczenia i przekazać kwestię tę do rozstrzygnięcia: Sąd Najwyższy — powiększonemu składowi tego sądu, a sąd wojewódzki — Sądowi Najwyższemu.

Art. 414. Od każdego prawomocnego wyroku oraz od każdego prawomocnego postanowienia, kończącego postępowanie sądowe, może być założona rewizja nadzwyczajna do Sądu Najwyższego.

Art. 416. § 1. Do wniesienia nadzwyczajnej rewizji uprawnieni są Minister Sprawiedliwości lub Generalny Prokurator Rzeczypospolitej albo Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego.

Art. 417. Uwzględniając nadzwyczajną rewizję, założoną na niekorzyść oskarżonego po upływie sześciu miesięcy od dnia uprawomocnienia się orzeczenia, od którego założono rewizję nadzwyczajną, Sąd Najwyższy ogranicza się tylko do ustalenia uchybień.

Art. 420. § 2. Jeżeli nadzwyczajną rewizję założono od orzeczenia Sądu Najwyższego, sprawę rozpoznaje Sąd Najwyższy w składzie siedmiu sędziów z wyłączeniem sędziów, którzy orzekali w danej sprawie.

Art. 424. Jeżeli w sprawie wyrokował w pierwszej instancji sąd wojewódzki, wykonanie wyroku zarządza prokurator wojewódzki, w innych sprawach — prokurator powiatowy.

Art. 425. Odpis sentencji wyroku sąd przesyła prokuratorowi natychmiast po uprawomocnieniu się wyroku z oznaczeniem daty jego uprawomocności.“, 40) w art. 427 skreśla się § 4, 41) art. 436 i 437 uchyla się, 42) art. 445, 446, 447, 449 § 1, 450, 452 § 1, 457 § 1 i 459 § 2 otrzymują brzmienie:

„Art. 445. § 1. Odroczenia i przerwy wykonania kary pozbawienia wolności udziela prokurator wojewódzki.

§ 2. Ponowne udzielenie przerwy nie może nastąpić przed upływem roku od daty ukończenia poprzedniej przerwy, chyba że zajdzie wypadek choroby umysłowej lub ciężkiej choroby fizycznej skazanego.

Art. 446. § 1. Na prośbę skazanego prokurator, zarządzający wykonanie wyroku, może odroczyć ściąganie grzywny lub kary pieniężnej albo rozłożyć ją na raty na czas, nie przekraczający jednego roku, jeżeli natychmiastowe ściąganie pociągnęłoby dla skazanego lub jego rodziny skutki zbyt ciężkie.

§ 2. W wypadkach wyjątkowych, zasługujących na szczególne uwzględnienie, można grzywnę lub karę pieniężną rozłożyć na raty na czas do trzech lat.

Art. 447. Jeżeli Generalny Prokurator Rzeczypospolitej nie zarządzi inaczej, prośbę o ulaskawienie przesyła się sądowi, który wydał wyrok w pierwszej instancji.

Art. 449. § 1. Przychylając się do prośby o ulaskawienie, jak również w tych wypadkach, kiedy Generalny Prokurator Rzeczypospolitej zażądał przedstawienia sobie akt w celu rozważenia kwestii ulaskawienia, sąd pierwszej instancji przesyła Generalnemu Prokuratorowi Rzeczypospolitej akta sprawy lub niezbędne ich części ze swą opinią.

Art. 450. Generalny Prokurator Rzeczypospolitej uznając, że prośba o ulaskawienie nie zasługuje na uwzględnienie, pozostawia ją bez dalszego biegu, jeżeli Prezydent Rzeczypospolitej inaczej nie postanowi.

Art. 452. § 1. Generalny Prokurator Rzeczypospolitej może w razie otrzymania prośby o ulaskawienie lub z urzędu wstrzymać wykonanie kary lub zarządzić przerwę jej wykonania do czasu rozstrzygnięcia kwestii ulaskawienia.

Art. 457. § 1. Oskarżyciel prywatny składa przy akcie oskarżenia na rachunek kosztów postępowania sumę, której wysokość określi Minister Sprawiedliwości w drodze rozporządzenia.

Art. 459. § 2: Sąd zwolni od kosztów osobę, która wykaże na podstawie zaświadczenia właściwej władzy, zawierającego dokładne dane o jej stanie rodzinnym, majątku i dochodach, że nie ma możliwości wyłożenia kosztów.“

43) w art. 461 skreśla się § 3,

44) art. 463, 464, 466, 481 §§ 2 i 3, 489 oraz 496—517 otrzymują brzmienie:

„Art. 463. W razie skazania oskarżonego nie za wszystkie przestępstwa, które mu zarzucano, koszty związane jedynie z oskarżeniem, z którego go uniewinniono, ponosi Skarb Państwa, względnie oskarżyciel prywatny.

Art. 464. Jeżeli oskarżonego uniewinniono lub postępowanie umorzono, koszty postępowania ponosi:

- a) w sprawach z oskarżenia prywatnego — oskarżyciel;
- b) w sprawach umorzonych wskutek pojednania się stron — oskarżony i oskarżyciel solidarnie;
- c) w pozostałych sprawach — Skarb Państwa, z wyjątkiem kosztów, wymienionych w art. 470 lit. h).

Art. 466. W razie oddalenia środka odwoławczego, założonego na niekorzyść oskarżonego, koszty postępowania odwoławczego ponosi Skarb Państwa względnie oskarżyciel prywatny.

Art. 481. § 2. Przepis § 1 nie ma zastosowania do zwrotu kosztów, należnych oskarżycielowi prywatnemu od oskarżonego albo oskarżonemu od oskarżyciela oraz powodowi cywilnemu od oskarżonego.

§ 3. Zarządzając wykonanie wyroku można odroczyć ściąganie opłat i kosztów postępowania należnych Skarbowi Państwa lub rozłożyć je na raty na czas, nie przekraczający jednego roku, jeżeli natychmiastowe ich ściąganie groziłoby zobowiązanemu zbyt ciężkimi skutkami.

Art. 489. O wznowieniu postępowania w sprawach, należących do właściwości sądu powiatowego, orzeka sąd wojewódzki, w innych sprawach — Sąd Najwyższy.

Art. 496. Postępowanie w sprawach nieletnich, którzy w chwili rozpoczęcia rozprawy głównej nie ukończyli lat siedemnastu, odbywa się przed sądem dla nieletnich według zasad postępowania przed sądami powiatowymi z następującymi zmianami i uzupełnieniami.

Art. 497. § 1. W sprawach przeciwko nieletnim powództwo cywilne jest niedopuszczalne.

§ 2. Sądy dla nieletnich rozpoznają sprawy nieletnich bez względu na ogólne przepisy o właściwości rzeczowej.

§ 3. O wszczęciu postępowania karnego zawiadamia się władze, wymienione w art. 6, tylko wówczas,

gdy wymaga tego interes społeczny lub względy bezpieczeństwa publicznego. O ukończeniu postępowania karnego zawiadamia się władze, wymienione w art. 6, jeżeli zawiadomiono je o wszczęciu postępowania oraz wtedy, gdy orzeczono umieszczenie w zakładzie poprawczym.

§ 4. Jeżeli miejsce popełnienia przestępstwa w rozumieniu art. 25 § 3 jest różne od miejsca zamieszkania rodziców lub opiekunów nieletniego, bądź miejsca pobytu nieletniego, sędzia dla nieletnich w każdym stadium postępowania może przekazać sprawę sądowi miejsca zamieszkania rodziców lub opiekunów nieletniego.

Art. 498. § 1. Sędzia dla nieletnich prowadzi śledztwo w sprawach nieletnich z wyjątkiem wypadku, przewidzianego w art. 501 § 2, oraz wykonuje środki wychowawcze i poprawcze. Wykonanie orzeczonej względem nieletniego kary zwykłej zarządza prokurator, w którego okręgu znajduje się siedziba sądu dla nieletnich.

§ 2. Sędzia dla nieletnich jest obowiązany wszcząć postępowanie przeciwko nieletniemu w sprawach o przestępstwo ścigane z urzędu, chyba że postępowanie zostało wszczęte przez oskarżyciela publicznego.

§ 3. W sprawach, wszczętych na żądanie oskarżyciela prywatnego, sędzia dla nieletnich może prowadzić sprawę z urzędu, jeżeli uzna, że tego wymaga interes publiczny.

Art. 499. § 1. Sędzia dla nieletnich przeprowadza śledztwo osobiście lub za pośrednictwem Milicji Obywatelskiej; może zlecić przeprowadzenie poszczególnych czynności śledczych kuratorom nieletnich i wychowawcom schroniska.

§ 2. W sprawie każdego nieletniego należy dokonać poza czynnościami, przewidzianymi w art. 239, ponadto czynności, mających na celu ustalenie dokładnych danych, dotyczących nieletniego, jego rodziny i najbliższego otoczenia. W celu ustalenia wymienionych danych należy zlecić Milicji Obywatelskiej lub kuratorom nieletnich przeprowadzenie wywiadów środowiskowych. W razie potrzeby ustalenia stopnia rozwoju umysłowego, stanu psychicznego czy fizycznego nieletniego, sędzia dla nieletnich zarządza badanie przez biegłych. W stosunku do nieletnich, zatrzymanych w schronisku, należy żądać obserwacji i opinii wychowawców schroniska.

Art. 500 § 1. Po ukończeniu śledztwa sędzia dla nieletnich wydaje postanowienie, zamykające śledztwo, które zawiera:

- a) imię i nazwisko nieletniego, jego dokładną datę urodzenia oraz inne szczegóły, niezbędne do ustalenia jego tożsamości;
- b) dokładne określenie zarzuczonego czynu ze wskazaniem czasu, miejsca i innych okoliczności jego popełnienia;
- c) wskazanie przepisu ustawy karnej, pod który zarzucony czyn podpada.

§ 2. Po dokonaniu czynności, wymienionych w § 1, sędzia dla nieletnich wyznacza rozprawę główną lub posiedzenie niejawne albo umarza śledztwo.

§ 3. Sędzia dla nieletnich może umorzyć śledztwo z przyczyn, wskazanych w art. 54, oraz jeżeli orzeczenie środków wychowawczych lub poprawczych jest niecelowe ze względu na orzeczone już w innej sprawie środki.

§ 4. Na postanowienie o umorzeniu śledztwa prokuratorowi służy zażalenie.

Art. 501 § 1. Jeżeli przeciwko nieletniemu wszczęto sprawę wspólnie z dorosłym, prokurator może wyłączyć sprawę nieletniego i przekazać ją sądowi dla nieletnich.

§ 2. Jeżeli ze względu na dobro wymiaru sprawiedliwości wyłączenie sprawy nieletniego jest niepożądane, prokurator prowadzi śledztwo. Po ukończeniu śledztwa prokurator bądź umarza śledztwo, bądź przekazuje sprawę sędziemu dla nieletnich z wnioskiem o zastosowanie środków poprawczych lub wychowawczych, bądź też przekazuje sprawę sądowi zwyklemu według właściwości, który orzeka z zachowaniem przepisów niniejszego rozdziału.

Art. 502. Środki, zapobiegające uchylaniu się od sądu, wobec nieletniego stosuje sędzia dla nieletnich lub prokurator.

Art. 503. § 1. W stosunku do nieletniego stosuje się następujące środki, zapobiegające uchylaniu się od sądu:

- a) dozór rodziców lub opiekunów;
- b) dozór kuratora nieletnich;
- c) zatrzymanie w schronisku dla nieletnich.

§ 2. Środek, wymieniony w § 1 lit. c), stosuje się w wypadkach, wymienionych w art. 163, ponadto w wypadkach, kiedy zachodzi konieczność przeprowadzenia dokładnej obserwacji nieletniego, niezbędnej dla właściwego zastosowania środka wychowawczego lub poprawczego.

§ 3. Zatrzymanie w schronisku dla nieletnich może trwać w toku śledztwa najwyżej trzy miesiące. Termin ten należy uwidocznic w postanowieniu o zatrzymaniu.

§ 4. Jeżeli ze względu na szczególne okoliczności sprawy, śledztwa nie było można ukończyć w wymienionym terminie, sąd wojewódzki na wniosek sędziego dla nieletnich lub prokuratora wojewódzki na wniosek prowadzącego śledztwo może przedłużyć okres zatrzymania o dalsze trzy miesiące; art. 166 § 3 stosuje się odpowiednio.

Art. 504. Na postanowienie w przedmiocie środków, zapobiegających uchylaniu się od sądu, służy zażalenie.

Art. 505. Nieletni może przeglądać akta sprawy i robić z nich odpisy tylko za zezwoleniem sędziego dla nieletnich lub prokuratora.

Art. 506. Z przebiegu posiedzenia niejawnego w sądzie dla nieletnich sporządza się oddzielnie protokół.

Art. 507. Niestawiennictwo prokuratora nie tamuje rozpoznania sprawy.

Art. 508. § 1. Na rozprawę należy wezwać rodziców lub opiekunów nieletniego, jeżeli doręczenie wezwań nie jest połączone ze szczególnymi trudnościami. Osobom tym służy prawo składania wyjaśnień i wniosków.

§ 2. Sąd może zażądać stawiennictwa tych osób. Mają wtedy odpowiednie zastosowanie art. 112—117.

§ 3. Niestawiennictwo wymienionych osób nie wstrzymuje rozpoznania sprawy, jeżeli sąd nie uzna ich obecności za niezbędną.

§ 4. Na rozprawę można wezwać kuratora nieletnich, wychowawcę schroniska lub zakładu, w którym nieletni przebywa, w celu złożenia wyjaśnień.

§ 5. Sędzia może na rozprawę nie wzywać osób, uprzednio przez tego sędziego osobiście przesłuchanych, i poprzestać na odczytaniu ich zeznań, jeżeli wezwania tych osób nie zażąda prokurator, obrońca, nieletni, jego rodzic lub opiekunowie.

Art. 509. § 1. Rozprawa odbywa się przy drzwiach zamkniętych.

§ 2. Podczas rozprawy sąd wysłuchuje wyjaśnień nieletniego, poza tym nieletni pozostaje w sali posiedzeń, jeżeli sąd uzna to za niezbędne.

Art. 510. Przewód sądowy rozpoczyna się od odczytania postanowienia o zamknięciu śledztwa bądź wniosku prokuratora.

Art. 511. Oskarżony nieletni może czynić uwagi i składać wyjaśnienia co do każdego dowodu, przeprowadzonego w jego obecności. Wywiady środowiskowe, opinie psychologów, lekarzy i psychiatrów, jak również obserwacje i opinie wychowawców schroniska i kuratorów nieletnich winny być odczytywane w nieobecności nieletniego, chyba że szczególne względy wychowawcze lub społeczne przemawiają za celowością zapoznania nieletniego z ich treścią.

Art. 512. Przepisy art. 507—509 stosuje się do posiedzeń niejawnych, wyznaczonych w celu wydania postanowienia o zastosowaniu środków wychowawczych.

Art. 513. Ogłoszenie wyroku odbywa się jawnie w wypadkach, kiedy oskarżonego uniewinniono, albo orzeczono kary zwykle lub środki, ulegające wpisowi do rejestru skazanych.

Art. 514. Sędzia dla nieletnich może odroczyć wykonanie środków poprawczych i wychowawczych w razie choroby nieletniego lub z innych ważnych przyczyn.

Art. 515. § 1. Kuratorzy nieletnich wykonują swe funkcje w toku śledztwa oraz postępowania wykonawczego według zleceń sędziego dla nieletnich.

§ 2. Tryb powoływania kuratorów, ich prawa i obowiązki określi rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości.

Art. 516. Schronisko dla nieletnich pozostaje pod nadzorem sędziego dla nieletnich. Organizację schronisk dla nieletnich określi rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości.

Art. 517. Sąd dla nieletnich może kosztami postępowania oraz kosztami wykonania orzeczenia obciążyć rodziców nieletniego, jeżeli ustalone zostały poważne zaniedbania przez nich obowiązków w stosunku do nieletniego.

45) w art. 523 skreśla się § 2; dotychczasowy § 3 staje się § 2, a dotychczasowy § 4 staje się § 3,

46) art. 529 § 1, 536, 537 § 1, 541 § 2, 552 § 1, 553 § 1, 556, 557 § 2, 558 i 559 otrzymują brzmienie:

„Art. 529. § 1. Sąd orzekający postanawia według swego uznania, których świadków i biegłych przesłucha na rozprawie po odebraniu od nich przyrzeczenia lub bez odbierania przyrzeczenia, a których zeznania będą odczytane. W tym celu może zarządzić potrzebne jeszcze przesłuchanie przez jednego ze swoich sędziów.

Art. 536. Żądanie odszkodowania zgłosić należy w sądzie wojewódzkim, w którego okręgu wydano wyrok w pierwszej instancji.

Art. 537. § 1. Sąd wojewódzki orzeka na posiedzeniu niejawnym po sprawdzeniu, w razie potrzeby, okoliczności faktycznych. Przepis art. 316 § 2 stosuje się odpowiednio.

Art. 541. § 2. Jeżeli by w myśl § 1 właściwym był Sąd Najwyższy, sąd ten przekazuje sprawę do sądu wojewódzkiego, chyba że chodzi o odtworzenie tylko akt Sądu Najwyższego.

Art. 552. § 1. Z wnioskiem o spowodowanie wydania osoby, przebywającej za granicą, zwraca się do Ministra Sprawiedliwości właściwy sąd, a w toku śledztwa do Generalnego Prokuratora Rzeczypospolitej — właściwy prokurator.

Art. 553. § 1. W wypadkach nagłych właściwy sąd lub prokurator może zwrócić się bezpośrednio do właściwej władzy zagranicznej z wnioskiem o tymczasowe aresztowanie osoby, której wydania się żąda, powinien jednak zawiadomić o tym jednocześnie: sąd — Ministra Sprawiedliwości, a prokurator — Generalnego Prokuratora Rzeczypospolitej, z dołączeniem wniosku o wydanie (art. 552).

Art. 556. § 1. Żądanie władzy zagranicznej wydania przestępcy przesyła się prokuratorowi wojewódzkiemu właściwemu według miejsca zamieszkania lub ujęcia osoby poszukiwanej, który przekazuje sprawę sądowi wojewódzkiemu, jeżeli Prokurator Generalny Rzeczypospolitej nie zarządzi inaczej.

§ 2. W sprawach o przestępstwa, dopuszczające wydanie, prokurator przesłuchuje oskarżonego i nakazuje jego aresztowanie.

§ 3. Sąd wojewódzki po sprawdzeniu i rozpatrzeniu wyjaśnień oskarżonego, jeżeli powołuje się on na dowody, znajdujące się w kraju, wydaje na posiedzeniu niejawnym opinię w przedmiocie wydania przestępcy. Opinię tę wraz z aktami sąd przesyła prokuratorowi wojewódzkiemu, który przedstawia akta i opinię Generalnemu Prokuratorowi Rzeczypospolitej.

Art. 557. § 2. O dniu i miejscu tymczasowego aresztowania należy bezzwłocznie i bezpośrednio zawiadomić zagraniczną władzę wzywającą lub ściągającą oraz Generalnego Prokuratora Rzeczypospolitej.

Art. 558. Osobę aresztowaną w celu wydania obcemu państwu, sąd na wniosek Ministra Sprawiedliwości, a prokurator na zarządzenie Generalnego Prokuratora Rzeczypospolitej wypuszcza na wolność. Osobę aresztowaną wypuszcza się na wolność także wtedy, gdy władza zagraniczna cofnie żądanie wydania lub aresztowania.

Art. 559. O zezwoleniu na wydanie postanawia Generalny Prokurator Rzeczypospolitej. 47) art. 560 uchyla się.

Art. 2. Przepisy, zawarte w ustawach szczególnych, wydanych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, a dotyczące przedmiotów, unormowanych w niniejszej ustawie, pozostają w mocy, jeżeli przepisy dalsze nie stanowią inaczej.

Art. 3. Prezes sądu powiatowego lub wojewódzkiego może zarządzić rozpoznanie sprawy, należącej do właściwości danego sądu, jako pierwszej instancji, w skła-

dzie trzech sędziów, jeżeli uzna to za wskazane ze względu na szczególną zawilgość sprawy.

Art. 4. W szczególnych wypadkach w sprawach mniej zawilgłych prezes sądu wojewódzkiego może zarządzić rozpoznawanie rewizji przez jednego sędziego.

Art. 5. Sprawy o przestępstwa, które według dotychczasowych przepisów należały do właściwości sądów grodzkich, może sąd powiatowy rozpoznać w składzie jednego sędziego.

Art. 6. § 1. W sprawach o przestępstwa, określone w art. 5, oskarżycielem publicznym może być:

- a) Milicja Obywatelska,
- b) ponadto inne organy administracji — w granicach, zakreślonych przez poszczególne ustawy.

§ 2. Przepis powyższy nie ma zastosowania, jeżeli prokurator sam działa.

Art. 7. W sprawach o przestępstwa, określone w art. 5, śledztwo prowadzi Milicja Obywatelska, chyba że prokurator zarządzi inaczej.

Art. 8. W sprawach o przestępstwa, określone w art. 5, bez osobnego zarządzenia prokuratora, nie jest konieczne:

- a) zawiadamianie prokuratora o ujawnionych przestępstwach,
- b) wydanie postanowienia o wszczęciu śledztwa, końcowe przesłuchanie podejrzanego i wydanie postanowienia o zamknięciu śledztwa,
- c) przedstawienie do zatwierdzenia prokuratorowi aktu oskarżenia.

Art. 9. § 1. Oskarżyciel publiczny, nie będący prokuratorem, sam śledztwa nie umarza, lecz przesyła je w tym celu prokuratorowi.

§ 2. Przepis § 1 nie stosuje się do śledztw, prowadzonych przez Milicję Obywatelską w sprawach, które według dotychczasowych przepisów należały do sądów grodzkich. W tych sprawach Milicja Obywatelska ma prawo umorzyć śledztwo.

Art. 10. § 1. W sprawach, które według dotychczasowych przepisów należały do właściwości sądu grodzkiego, można zaniechać czynności wymienionych w art. 252 nawet wtedy, gdy śledztwo prowadzi prokurator.

§ 2. W tych sprawach art. 259 i 262 nie mają zastosowania, a wyroki wykonuje sąd powiatowy.

Art. 11. § 1. Jeżeli akt oskarżenia wnosi Milicja Obywatelska, wystarcza, gdy akt oskarżenia zawiera oznaczenie osoby oskarżonego i zarzucanego mu czynu.

§ 2. Przepis § 1 ma również zastosowanie w sprawach, w których akt oskarżenia wnosi oskarżyciel prywatny.

Art. 12. Jeżeli sprawa rozpoznawana jest jednoosobowo, a sędzia z własnej inicjatywy lub na wniosek strony uzna, że postępowanie przed sądem jednoosobowym z uwagi na zawilgość okoliczności sprawy jest niewskazane, wnosi sprawę na posiedzenie niejawne sądu, który rozstrzyga w składzie trzech sędziów o przekazaniu sprawy do rozpoznania w zwykłym składzie.

Art. 13. § 1. W postępowaniu przed sądem jednoosobowym sędzia ma prawa i obowiązki przewodniczącego oraz składu sądującego, w szczególności należy do niego powzięcie wszystkich postanowień poza roz-

prawą główną, do których powołany jest sąd powiatowy.

§ 2. Zażalenia na postanowienia, wydane przez sędziego poza rozprawą, rozpoznaje sąd powiatowy w składzie trzech sędziów.

Art. 14. § 1. W sprawach, określonych w art. 5, gdyby przymusowe sprowadzenie oskarżonego miało być połączone z niewspółmiernymi trudnościami i kosztami, a według okoliczności danego wypadku można przewidywać, że wymierzona będzie tylko kara grzywny lub pozbawienia wolności nie ponad rok albo obie te kary łącznie, niezależnie od kar dodatkowych — sąd może rozprawę przerwać lub odroczyć i zwrócić się o przesłuchanie oskarżonego do właściwego sądu powiatowego. Wyjaśnienia oskarżonego w tym trybie złożone należy odczytać na rozprawie.

§ 2. Przepis § 1 nie ma zastosowania w wypadkach powrotu do przestępstwa.

§ 3. Jeżeli sąd na podstawie wyników rozprawy, przeprowadzonej w nieobecności oskarżonego, przesłuchanego w drodze pomocy sądowej, uzna, że należy wymierzyć mu karę wyższą niż wskazana w § 1 albo zarządzić umieszczenie oskarżonego w obozie pracy przymusowej lub w zakładzie dla niepoprawnych — natenczas przerywa lub odracza rozprawę i zarządza sprowadzenie oskarżonego.

Art. 15. § 1. Wyroku wydanego w nieobecności oskarżonego, który przesłuchany był w drodze pomocy sądowej, nie uważa się za zaoczny.

§ 2. Oskarżonemu, który nie był obecny na rozprawie, jeżeli również jego obrońca nie był na niej obecny, doręcza się odpis sentencji wyroku, zawiadamiając go równocześnie, że termin do zapowiedzenia rewizji liczy się od daty doręczenia tego odpisu.

Art. 16. Jeżeli w okręgu danego sądu powiatowego nie został utworzony sąd dla nieletnich, albo istnieją bardzo poważne trudności w dostawieniu nieletniego — może sprawę nieletniego rozpoznać sąd zwykły według ogólnych zasad właściwości, stosując odpowiednio przepisy rozdziału II księgi IX.

Art. 17. § 1. Właściwości sądów powszechnych nie podlegają:

- a) żołnierze w czynnej służbie wojskowej,
- b) osoby, powołane do czynnej służby wojskowej z upływem terminu, w którym obowiązane były stawić się do tej służby,
- c) pracownicy cywilni administracji wojskowej w sprawach o przestępstwa, pozostające w związku z pracą lub służbą w administracji wojskowej,
- d) funkcjonariusze i pracownicy służby bezpieczeństwa publicznego,
- e) jeńcy wojenni.

§ 2. W sprawach o przestępstwa, popełnione przez osoby, wymienione w § 1, właściwe są sądy wojskowe.

§ 3. Sądy powszechne nie są właściwe również w innych sprawach, w których właściwe są sądy wojskowe.

Art. 18. Uchyła się art. 8 dekretu z dnia 23 czerwca 1945 r. przepisy wprowadzające kodeks wojskowego postępowania karnego (Dz. U. R. P. Nr 36, poz. 216).

Art. 19. W przepisach wprowadzających kodeks postępowania karnego wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 1 § 2 pkt 3, art. 5, 6, 15, 17¹, 17² i 18 uchyla się,

2) art. 31 i 38 otrzymują brzmienie:

„Art. 31. § 1. W sprawach karnych, które według dotychczasowych przepisów należały do właściwości sądów grodzkich, może sąd powiatowy wydać nakaz karny, jeżeli przestępstwo zagrożone jest niezależnie od kar dodatkowych i zastępczych, tylko aresztem i grzywną lub jedną z tych kar.

§ 2. Nakaz karny wydaje się bez rozprawy.

§ 3. Sprawy rozpoznaje jeden sędzia.

Art. 38. § 1. Oskarżonemu i oskarżycielowi służy w ciągu siedmiu dni od daty doręczenia nakazu prawo wniesienia sprzeciwu.

§ 2. Oskarżony może wnieść sprzeciw pisemnie lub ustnie do protokołu w kancelarii sądu.

§ 3. Sprzeciw wnosi się do sądu, który wydał nakaz“.

Art. 20. Sądy, istniejące w chwili wejścia w życie niniejszej ustawy, rozpoznają sprawy karne według dotychczasowych przepisów aż do czasu wejścia w życie rozporządzeń Ministra Sprawiedliwości, przewidzianych w art. 2 ustawy z dnia 20 lipca 1950 r. o zmianie prawa o ustroju sądów powszechnych i zorganizowania sądów na podstawie nowych przepisów.

Art. 21. Upoważnia się Ministra Sprawiedliwości do ogłoszenia w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej jednolitego tekstu kodeksu postępowania karnego oraz przepisów wprowadzających kodeks postępowania karnego z uwzględnieniem zmian, wynikających z przepisów, ogłoszonych przed dniem wydania jednolitego tekstu, z zastosowaniem ciągłej numeracji działów, rozdziałów, artykułów i paragrafów.

Art. 22. Wykonanie ustawy porucza się Ministrowi Sprawiedliwości.

Art. 23. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej: **B. Bierut**
Prezes Rady Ministrów: **J. Cyrankiewicz**
Minister Sprawiedliwości: **w z. T. Rek**